

**Utbildningsinspektion i Parkskolan,
grundskola årskurs 4–9
och Emåskolan,
förskoleklass, grundskola årskurs 1–3**

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolorna	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	4
Bedömning av förutsättningarna	8

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Parkskolan och Emåskolan den 7–9 mars 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Nässjö kommun och Parkskolan och Emåskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Parkskolan och Emåskolan intervjuades rektorerna, representanter för personalen och elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och

studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorerna har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Parkskolan	Antal elever
Grundskola	380

Parkskolan är en 4–9-skola som tillhör Bodafors skolområde och ligger i samhället Bodafors ett par mil söder om Nässjö. Skolan byggdes i slutet av 1950-talet och byggdes till på 1980-talet. Just nu byggs skolan om i etapper och skall slutligen vara färdig 2009.

Andelen elever med utländsk bakgrund är låg.

Lärarpersonalen i årskurs 7–9 är indelad i ämnesarbetslag och personalen i årskurs 4–6 bildar ett eget arbetslag.

Vid inspektionstillfället hade man just gjort en förändring i ledningen genom att skolområdeschefen, tillika rektor, som har sitt kontor på Parkskolan, tillfälligt hade ansvaret för årskurs 5 och 6. Årskurs 7–9 leddes av en rektor och för årskurs 4 ansvarade rektorn på Emåskolan.

Emåskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	82
Förskoleklass	39
Grundskola	90

Emåskolan ligger tre hundra meter från Parkskolan och har förskoleklass och grundskola 1–3. Den består av en paviljong där förskoleklassen och årskurs 2 har sina lokaler och årskurs 1 och 3 är finns i Folkets Hus. Där disponerar skolan större delen av huset.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att det vid Parkskolan och Emåskolan bedrivs en verksamhet av god kvalitet. Andelen behöriga till nationellt program på gymnasieskolan ligger över rikssnittet år 2006. Även om arbetet med att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling behöver förbättras, trivs eleverna och känner sig trygga.

Skolans insatser för att ge eleverna möjlighet till inflytande över sitt skolarbete, både när det gäller undervisningens innehåll och representativa demokratiska arbetsformer, arbetet med att följa elevernas långsiktiga lärande och att ge en mer invidanpassad undervisning är utvecklingsområden som behöver prioriteras. Det finns heller inget system som säkerställer likvärdighet i bedömning och betygssättning.

Rektorerna är väl förtrogna med verksamheten och styrning och ledning fungerar i huvudsak väl vid skolorna, men rektorerna bör i större utsträckning verka för att utveckla verksamheten mot utbildningsmålen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Rektorsområdets skolor måste upprätta åtgärdsprogram för alla elever som är i behov av särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Rektorsområdet erbjuder inte eleverna undervisning i teknik så att kunskapsmålen för årskurs 5 kan nås (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt kursplanen för teknik).
- Skolorna måste anordna svenska som andraspråk som eget ämne för de elever som behöver det (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser inom följande områden.

- Skolorna i rektorsområdet bör förbättra arbetet med att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.
- Elevernas inflytande över undervisningens innehåll bör öka och Parkskolan bör arbeta för att utveckla de representativa demokratiska arbetsformerna.
- Skolorna bör utveckla sitt arbete med att medvetandegöra eleverna om målen för utbildningen.
- Skolorna bör öka samverkan med föräldrarna och informera om skolans styrdokument och skolans målrelaterade bedömnings- och betygssystem.
- Skolorna bör fortsätta att utveckla de individuella utvecklingsplanerna till innehåll och kvalitet.
- Rektorsområdets skolor bör fortsätta att samarbeta i syfte att följa elevernas långsiktiga lärande och progression.
- Rektorsområdets skolor bör öka sina insatser för att anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov.
- Skolorna i rektorsområdet bör ge studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver det.
- Parkskolan bör skapa rutiner för bedömning och betygssättning i syfte att nå en högre grad av likvärdighet.
- Rektorsområdets kvalitetsredovisningar bör på ett tydligare sätt struktureras enligt författningens krav.
- Rektorerna bör i högre utsträckning verka för att utveckla utbildningen.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna.

Enligt de nationella ämnesproven i årskurs 5 är andelen elever som nått målen i svenska och matematik strax under 90 procent, medan engelskan ligger på 85 procent.

De nationella ämnesproven 2006 visar 98 procent av eleverna i årskurs 9 uppnådde minst betyget godkänt i svenska och engelska och 96 procent uppnådde minst betyget godkänd i matematik. Meritvärdet var 210,5 jämfört med 206,8 i

riket. Andelen behöriga till nationellt program på gymnasieskolan var 95,1 procent jämfört med 89,5 procent i riket.

Eleverna på Emåskolan säger att de trivs och känner sig trygga på skolan. På Parkskolan kan det ibland vara stökigt, men intervjuade elever säger trots det att de trivs och känner sig trygga. Den stora ombyggnaden av Parkskolan gör att det är lite rörigt just nu, men eleverna uppger att det mesta fungerar.

Sammanfattning

Parkskolans elever har högre meritvärde än snittet i riket och andelen behöriga till nationellt program är också högre än i riket. Eleverna på både Parkskolan och Emåskolan trivs och känner sig trygga.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen/huvudmannen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Parkskolans och Emåskolans likabehandlingsplaner är, så när som på ett par meningar, identiska. Skolornas olika förutsättningar beskrivs inte. De beskriver inte heller konkret de insatser skolorna avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. Eleverna har inte deltagit i upprättandet av dem. Skolverkets allmänna råd och kommentarer för arbetet med att främja likabehandling ger ytterligare vägledning i arbetet med likabehandlingsplanen. Bedömningen av arbetet med likabehandlingsplanen sker i kommunrapporten.

På Emåskolan arbetar man mycket med värdegrunden och säger sig var snabba med att ta tag i problem så snart de kommer upp. Man har också startat grupper för kill- och tjejsnack, men något samarbete mellan rektorsområdets skolor har man i detta sammanhang inte lyckats få igång ännu. På Parkskolan finns det kamratstödjare, men förtroendet för dessa är enligt intervjuade elever, inte stort.

Sammanfattningsvis har Parkskolan/Emåskolan delar av ett värdegrundsarbete, men intervjuer ger inte en bild av hur de olika insatserna är satta i ett sammanhang. Insatserna beskrivs mer som punktinsatser och beroende av den enskilde lärarens initiativ och intresse. Inspektörerna bedömer att skolorna i

rektorsområdet bör förbättra insatserna för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Eleverna skall, i takt med stigande ålder, ha ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Eleverna på skolorna i rektorsområdet får ibland, för vissa lärare, möjlighet till inflytande över arbetssätt och redovisningsformer. Intervjuade grupper säger dock att det oftast är läraren som bestämmer undervisningens innehåll. Elevernas inflytande har diskuterats på skolorna, men något egentligt arbete för att på ett strukturerat och samlat sätt angripa frågan har inte gjorts. Skolan skall också sträva efter att varje elev utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former. Intervjuade elever på Parkskolan uppger att intresset för de representativa demokratiska arbetsformerna är lågt både hos personal och hos kamrater. Ett exempel på detta är att eleverna inte alls varit med i diskussionerna kring den stora ombyggnationen av Parkskolan. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över undervisningens innehåll bör öka och Parkskolan bör arbeta för att utveckla de representativa demokratiska arbetsformerna.

Statens intentioner med den målstyrda skolan är att läroplans- och kursplanemål skall styra undervisningen. Kursplanemålen anger vilka kvaliteter eleverna skall utveckla i respektive ämne medan valet av innehåll är en fråga för elever och lärare i samverkan. För att kunna ha inflytande behöver eleverna ha kunskaper om målen för undervisningen. Av intervjuer framkommer dock att elevernas kunskaper om målen i läroplanen och kursplanerna är begränsade. I de lägre skolåren arbetar man mer med målen än i de högre. Eleverna i årskurs 4–9 uppfattar främst målen som kvantitativa begrepp. Skolorna har visserligen arbetat med hur målen skall konkretiseras och presenteras för eleverna, men det är fortfarande stor skillnad på hur olika lärare tar sig an uppgiften. Inspektörerna bedömer att skolorna bör utveckla sitt arbete med att medvetandegöra eleverna om målen för utbildningen.

Läroplanen anger att det är rektorns ansvar att utveckla samarbetet mellan skola och hem och att informera om skolans mål. Samverkan med vårdnadshavare sker på klassmöten, utvecklingssamtal och det s.k. brukarrådet, där rektorn alltid är närvarande. Gemensamma frågor, ofta av praktisk natur, diskuteras och skolan kan där informera om sin verksamhet. Intervjuade föräldrar efterlyser dock en information om skolans uppdrag och målstyrning. Inspektörerna bedömer att skolorna bör öka samverkan med föräldrarna och informera om skolans styrdokument och inte minst om skolans målrelaterade bedömnings- och betygssystem.

Innehåll, organisation och arbetssätt

I förskoleklassen finns en god balans mellan lek och lärande enligt både föräldrar och personal. Inspektörerna vill dock påpeka att den organisation man valt detta läsår, att sammankoppla förskoleklassen och årskurs 2 av lokalskäl, försvårar för både förskoleklassbarnen och eleverna i årskurs 1 att hitta samarbetsformer som är berikande och adekvata för åldersgruppen.

Rektorsområdets skolor är inte bara fysiskt skilda åt genom att Emåskolans lokaler ligger 300 meter från Parkskolan utan också genom att samarbetet mellan personalen på de båda skolorna inte är stort. Samarbetet mellan årskurserna 4–6 och årskurserna 7–9 har heller inte varit så utvecklat. Detta har förhindrat diskussioner om elevernas långsiktiga lärande och man har haft svårt att följa progressionen i elevernas lärande. Man har nu börjat med

gemensamma konferenser en gång i månaden. Inspektörerna bedömer att rektorsområdets skolor bör fortsätta att samarbeta i syfte att följa elevernas långsiktiga lärande och progression.

I läroplanen anges att skolan skall ge utrymme för olika kunskapsformer och balansera dem till en helhet. Den anger också att undervisningen skall anpassas efter varje elevs förutsättningar och behov. Samtal och verksamhetsbesök visar att varierade och ämnesövergripande arbetssätt förekommer i de lägre årskurserna, men i årskurserna 4–6 blir formerna för lärandet mindre varierade och i allmänhet är det lärarens arbetsmetoder eller läromedlet som är utgångspunkten för undervisningen, snarare än elevernas förutsättningar och behov. Elever som har förutsättningar att anta större utmaningar får ofta extra arbetsuppgifter som ligger på samma nivå som kamraternas och ges därmed inte möjlighet till en undervisning anpassad efter sina förutsättningar och behov. Inspektörerna bedömer att rektorsområdets skolor bör öka sina insatser för att anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov.

Individanpassning och stöd

Rektorsområdet har ett lokalt stödteam som består av speciallärare, skolsköterska, centralt placerad specialpedagog och rektor. Vid behov har man också tillgång till kurator och skolpsykolog från det centrala teamet i Nässjö. Det lokala stödteamet har god överblick över elever i behov av särskilt stöd.

Om en elev behöver särskilda stödåtgärder skall ett åtgärdsprogram utarbetas. På rektorsområdets skolor upprättas åtgärdsprogram, men de är inte ett verktyg som fullt ut hjälper den enskilde eleven. I årskurs 4–6 upprättas åtgärdsprogram endast för de elever som får stödundervisning. Inskickade åtgärdsprogram har i stor utsträckning fokus på vad eleven skall göra och i mycket mindre grad på vad skolan kan göra i form av anpassning av lärmiljön, arbetssätt och undervisningssätt. Uppföljning av åtgärdsprogrammen har inte heller gjorts regelbundet. Vid intervjuer med lärarna uppger man att man länge efterlyst en gemensam form på åtgärdsprogrammen gällande hela skolan. Inspektörerna bedömer att rektorsområdets skolor måste upprätta åtgärdsprogram för alla elever som är i behov av särskilt stöd.

Enligt grundskoleförordningen skall en elev få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. På Parkskolan och Emåskolan finns ett litet antal elever med annat modersmål än svenska. Några har kommit till Sverige för kort tid sedan och några har varit en längre tid i Sverige. Skolan har inte använt studiehundledning som stödform tidigare och kartlägger heller inte om dessa elever har detta behov. Inspektörerna bedömer att Parkskolan och Emåskolan bör ge studiehundledning på modersmålet till de elever som behöver det.

Utvärdering av lärandet

Uppföljning är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sättas in. Uppföljningen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. I samband med utvecklingssamtalet skall en individuell utvecklingsplan upprättas för eleven. Planen skall vara ett framtidsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Av intervjuerna framkommer det att kvaliteten på utvecklingssamtalen varierar, men intervjuade föräldrar är i stort sett nöjda. Intervjuade lärare säger att den individuella utvecklingsplanen ännu inte är fullt utvecklad och man känner sig fortfarande

osäker på vilket innehåll den skall ha. Av dokumentation som inspektörerna har tagit del av framgår också att de individuella utvecklingsplanerna ännu inte fullt ut lever upp till grundskoleförordningens krav. De har mer formen av åtgärdsprogram än av framtätsyftande utvecklingsplaner och rör ämnen eller områden där eleven har brister och sällan områden där eleven har styrkor eller speciella intressen. Inspektörerna bedömer att skolorna bör fortsätta att utveckla de individuella utvecklingsplanerna till innehåll och kvalitet.

Bedömning och betygssättning

En likvärdig betygssättning är en viktig rättssäkerhetsfråga för eleverna och en förutsättning för ett rättvist urval till kommande studier. Vid intervjuer säger eleverna från Parkskolan att en del lärare diskuterar betygskriterier och krav inför nya arbetsområden och prov, men någon diskussion om kvalitativa skillnader i betygssystemet förs inte regelbundet. Fortfarande existerar hos eleverna en uppfattning att provresultaten är helt avgörande för betygssättningen och att kriterier som inte är hämtade från kursplanernas mål kan inverka på betygen. Eleverna uppger också att normeringen i betygssättning varierar mellan olika lärare. Ett visst samarbete kring betygssättning och kvalitetssäkring av betygen har förekommit med andra skolor, men i dagsläget sker det i mycket liten omfattning. Inspektörerna bedömer att Parkskolan bör skapa rutiner för bedömning och betygssättning, i syfte att nå en högre grad av likvärdighet.

Kvalitetsarbete

Varje skola, som ingår i det offentliga skolväsendet, skall årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Parkskolans kvalitetsredovisning har karaktären av en verksamhetsberättelse. Trots att Parkskolan gjort bland annat en arbetsmiljöenkät kommer detta inte fram i kvalitetsredovisningen. Parkskolans kvalitetsredovisning behöver förbättras när det gäller bedömningar av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts.

Emåskolans kvalitetsredovisning är tydligare och ger en tydligare bild av det kvalitetsarbete man gör i de lägre åldrarna. Det finns fler inslag av enkätresultat och andra belägg för kvalitetsaspekter i redovisningen. Inspektörerna vill dock sammantaget påtala vikten av att rektorsområdets kvalitetsredovisningar på ett tydligare sätt bör struktureras enligt författningens krav.

Ledning

Parkskolan och Emåskolan leds vanligtvis av två rektorer. Den ene skall i framtiden ha ansvar för årskurserna 6–9 och den andra för F–5. Vid inspektionsbesöket hade man i skolområdet gjort en tillfällig förändring i ledningsorganisationen på grund av arbetsbelastning. Områdeschefen var ansvarig för årskurserna 5 och 6. Områdeschefens arbete på skolan bedöms inte i den här rapporten.

Båda rektorerna är väl förtrogna med verksamheten, men uppger att det administrativa arbetet tar för stor plats. Personalen på båda enheterna uppger att arbetslagsträffar och möten med skolledningen upptas av praktiska ting. Rektorerna instämmer i detta och menar att det statliga uppdraget att utveckla skolan kommer i skymundan. Inspektörerna bedömer att rektorerna i högre utsträckning bör verka för att utveckla utbildningen.

Sammanfattning

Skolorna i rektorsområdet bör förbättra insatserna för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Elevernas inflytande över undervisningens innehåll bör öka och Parkskolan bör arbeta för att utveckla de representativa demokratiska arbetsformerna. Skolorna bör utveckla sitt arbete med att medvetandegöra eleverna om målen för utbildningen. Båda skolorna bör öka samverkan med föräldrarna och informera om läroplanen och skolans målrelaterade bedömnings- och betygssystem.

Den organisation man lokalmässigt valt gör det svårt att hitta samarbetsformer som är berikande och adekvata för de olika åldersgrupperna. Rektorsområdets skolor bör fortsätta att samarbeta i syfte att följa elevernas långsiktiga lärande och progression och öka sina insatser för att anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov. Åtgärdsprogram måste upprätta för alla elever som är i behov av särskilt stöd. Skolorna bör ge studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver det och skolorna bör fortsätta att utveckla de individuella utvecklingsplanerna. Rektorsområdets kvalitetsredovisning behöver förbättras och rektorerna bör i högre utsträckning verka för att utveckla utbildningen.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

I kursplanen för ämnet teknik finns det mål som eleverna skall uppnå i årskurs 5. På Parkskolan förekommer inslag av ämnet teknik i naturorienterande ämnen, men intervjuade elever kan inte redogöra för att de regelbundet har teknik och ämnet syns inte heller i timplanen. Inspektörerna bedömer att rektorsområdet måste erbjuda sådan undervisning i ämnet teknik att eleverna kan nå målen för årskurs 5.

Undervisning i svenska som andraspråk och modersmål är viktiga redskap för språkutvecklingen hos elever med annat modersmål. På skolorna finns ett litet antal elever som är berättigade till svenska som andraspråk och modersmål. Modersmålsundervisning erbjuds genom central resurs i Nässjö och eleverna får anmäla sig varje läsår. Svenska som andraspråk erbjuds i form av stöd, men inga elever erbjuds att läsa svenska som andraspråk som eget ämne enligt den kursplan som finns. Inspektörerna bedömer att rektorsområdet måste anordna svenska som andraspråk som eget ämne för de elever som behöver det.

En mycket stor andel av lärarna har utbildning för de ämnen de undervisar i.

I skolornas absoluta närhet ligger ett folkbibliotek som eleverna har tillgång till.

Sammanfattning

Rektorsområdet måste erbjuda sådan undervisning i ämnet teknik att eleverna kan nå kunskapsmålen för årskurs 5. Rektorsområdet måste anordna svenska som andraspråk som eget ämne för de elever som behöver det. En mycket stor andel av lärarna har utbildning för de ämnen de undervisar i. Eleverna har tillgång till ett folkbibliotek.

Datum	Ort
2007-09-13	Lund

Tommy Månsson
Lena Godin